

Kol Dichfin: Is Everyone *Really* Invited to the Seder?

Rabbi Nissan Antine & Rabbanit Dasi Fruchter | Shabbat HaGadol 5779

1.) Haggadah of Pesach

הָא לַחֲמַא עֲנִיָא דִּי אֶכְלוּ אַבְהַתְנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. כָּל דְּכָפִין יִיתִי וְיִיכֹל, כָּל דְּצָרִיךְ יִיתִי וְיִפְסַח. הַשְּׁתָא הָכָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. הַשְּׁתָא עַבְדִּי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין.

This is the bread of destitution that our ancestors ate in the land of Egypt. Anyone who is famished should come and eat, anyone who is in need should come and partake of the Pesach sacrifice. Now we are here, next year we will be in the land of Israel; this year we are slaves, next year we will be free people.

A. Rasha at the Seder

2.) Haggadah of Pesach

רְשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר? מָה הָעֲבוּדָה הַזֹּאת לָכֶם. לָכֶם – וְלֹא לוֹ. וְלִפִּי שְׁהוּצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכֶּלֶל כָּפַר בְּעֵקֶר. וְאַף אִתָּהּ הִקְהָה אֶת שְׁנָיו וְאָמַר לוֹ: "בְּעֵבוֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם." לִי וְלֹא-לוֹ. אֵלּוּ הֵינָה שָׁם, לֹא הֵינָה נִגְאָל:

What does the *Rasha* (evil one) say? "'What is this worship to you?' (Exodus 12:26)" 'To you' and not 'to him.' And since he excluded himself from the collective, he denied a principle [of the Jewish faith]. And accordingly, you will blunt his teeth and say to him, "'For the sake of this, did the Lord do [this] for *me* in my going out of Egypt' (Exodus 13:8)." 'For me' and not 'for him.' If he had been there, he would not have been saved.

3.) Shemot 13:14

וְהָיָה כִּי-יִשְׁאַלְךָ בְּנֶךְ מִחֵר לֵאמֹר מַה-זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּתוֹק יְיָ ד הוּצִיאֲנוּ ה' מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים:
And when, in time to come, your son asks you, saying, 'What does this mean?' you shall say to him, 'It was with a mighty hand that the LORD brought us out from Egypt, the house of bondage.'

Devarim 6:12

כִּי-יִשְׁאַלְךָ בְּנֶךְ מִחֵר לֵאמֹר מַה הָעֲדוֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֱלֹהֵינוּ אִתְּכֶם:
When, in time to come, your children ask you, "What mean the decrees, laws, and rules that the LORD our God has enjoined upon you?"

4.) Shemot 12:25-27

וְהָיָה כִּי-תָבֹאוּ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָתַן ה' לָכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר וְשִׁמַּרְתֶּם אֶת-הָעֲבֹדָה הַזֹּאת:
וְהָיָה כִּי-יִאמְרוּ אֵלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מַה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם:
וְאָמַרְתֶּם זְבַח-פֶּסַח הוּא לַה' אֲשֶׁר פָּסַח עַל-בְּתֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת-מִצְרַיִם וְאֶת-בְּתֵינוּ הִצִּיל וַיִּקַּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ:

And when you enter the land that the LORD will give you, as He has promised, you shall observe this service. And when your children ask you, 'What do you mean by this service?'

you shall say, 'It is the passover sacrifice to the LORD, because He passed over the houses of the Israelites in Egypt when He smote the Egyptians, but saved our houses.'" The people then bowed low in homage.

5.) Talmud Yerushalmi Pesachim 10:4

בן רשע מהו אומר מה העבודה הזאת לכם מה הטורח הזה שאתם מטריחין עלינו בכל שנה ושנה...
The wicked one, what does he say? "What is this service to you?!" What is this nuisance that you bother us with every year?...

6.) Mishna Torah of Rambam - Laws of Chometz 7:3

אין לו בן אשתו שואלתו. אין לו אשה שואלתו זה את זה מה נשתנה הלילה הזה. ואפלו היו פלן חכמים. היה לבדו שואל לעצמו מה נשתנה הלילה הזה:

If he has no son, his wife should ask the questions; if he has no wife, they should ask one another: "Why is this night different?"—even if they are all scholars. If one is alone, he should ask himself: "Why is this night different?"

7.) Haggadah of Pesach

ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא. פנגד ארבעה בנים דברה תורה: אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול.

Blessed is the Place [of all], Blessed is He; Blessed is the One who Gave the Torah to His people Israel, Blessed is He. Corresponding to four sons did the Torah speak; one [who is] wise, one [who is] evil, one who is innocent and one who doesn't know to ask.

8.) Krista Tippett - Becoming Wise, p. 29

“Questions elicit answers in their likeness... it’s hard to meet a simplistic question with anything but a simplistic answer. It’s hard to transcend a combative question. But it’s hard to resist a generous question. We all have it in us to formulate questions that invite honesty, dignity, and revelation. There is something redemptive and life-giving about asking a better question.

B. Korban Pesach: Who’s at the Table?

9) Shemot 12:42-49

ליל שמרים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל בני ישראל לדורתם: (פ)
ויאמר ה' אל משה ואהרן זאת חקת הפסח פל-בן-נכר לא-יאכל בו: וכל-עבד איש מקנת-כסף ומלתה אתו אִז יאכל בו: תושב ושכיר לא-יאכל בו: בבית אחד יאכל לא-תוציא מן-הבית מן-הבשר חוצה ועצם לא תשפרו בו: פל-עדת ישראל יעשו אתו: וכי-יגור אתך גֵר ועשה פסח לה' המול לו כל-זכר ואז יקרב לעשתו והיה פאזרח הארץ וכל-ערל לא-יאכל בו: תורה אחת יהיה לאזרח ולגר הגר בתוככם:

That was for the LORD a night of vigil to bring them out of the land of Egypt; that same night is the LORD's, one of vigil for all the children of Israel throughout the ages. The LORD said to Moses and Aaron: This is the law of the passover offering: No foreigner shall eat of it. But any

slave a man has bought may eat of it once he has been circumcised. No bound or hired laborer shall eat of it. It shall be eaten in one house: you shall not take any of the flesh outside the house; nor shall you break a bone of it. The whole community of Israel shall offer it. If a stranger who dwells with you would offer the passover to the LORD, all his males must be circumcised; then he shall be admitted to offer it; he shall then be as a citizen of the country. But no uncircumcised person may eat of it. There shall be one law for the citizen and for the stranger who dwells among you.

10. Mishna Pesachim 8:7

אין שוחטין את הפסח על היחיד, דברי רבי יהודה. ורבי יוסי מתיר. אפלו חבורה של מאה שאין יכולין לאכל פניו, אין שוחטין עליהן. ואין עושין חבורת נשים ועבדים וקטנים:
 We may not slaughter a Pesach sacrifice for a single individual - so says Rabbi Yehuda. But Rabbi Yose permits [it]. We may not slaughter [a Passover sacrifice, even] for a company of a hundred [individuals], if [none of them] are able to eat a kazayit. Neither may a company to eat it be formed of women, slaves and minors [only].

11. Mechilta d'Rabbi Shimon b.Yochai, Ch.12

One would have thought that he [the בן נכר] would invalidate the חבורה that comes with him, therefore it was written, “זאת” (Shemot 12:43), he does not invalidate the חבורה that comes with him. “He should not partake of it”, it he cannot eat, but he can eat of the matzah and maror.

12. Festival of Freedom: Essays from R' Soloveitchik on the Haggadah, p.43

“The concept of chavurah, community, is completely nonexistent in regard to other offerings: shelamim, chatas, olah, and asham. Pesach has been linked by the Torah with chavurah to such an extent that one sage is of the opinion that an individual cannot offer the paschal lamb; only a group may do so (Pesachim 91a). The pesach differs from all other sacrifices because it is a symbol of cherus, freedom. The Torah calls the paschal lamb a lamb for each parental home, a lamb for each household because freedom expresses itself in the realm of bayis, of community, of being together. Bayis is a new category which was revealed to the Jews as they gained their freedom.”

13. Rambam Hilchot Korban Pesach 9:4-5

היו המים שמוזגים בו יינם באמצע הבית בין שתי החבורות. כשהשמש עומד למזג קופץ את פיו ומחזיר את פניו עד שמגיע אצל חבורתו ואחר כך אוכל מה שבפיו. שאסור לאוכל לאכל בשתי חבורות. ומתיר לכלה להחזיר פניה מפני חבורתה ואוכלת מפני שהיא בוששה לאכל בפניהם:
 If the water with which they would mix their wines was in the center of the house, between the two companies, when the attendant rises to pour water, he should shut his mouth closed and then turn his face away from his company, keeping it closed until he returns to them. Only afterwards may he swallow what is in his mouth, for it is forbidden to partake of the Paschal sacrifice in two companies. A bride is permitted to turn her face away from the company and partake of the Paschal sacrifice, because she is embarrassed to eat in their presence.

שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁנִּפְרָצָה מִחֻצָּה מִבִּינֵיהֶן אֵינָן אוֹכְלִין. וְכֵן אִם הָיְתָה חֲבוּרָה אַחַת וְנִעְשִׂית מִחֻצָּה בִּינֵיהֶן אֵינָן אוֹכְלִין עַד שֶׁתִּסְתַּלֵּק. שְׁאִין הַפֶּסַח נֶאֱכָל בְּשְׁתֵּי חֲבוּרוֹת וְאֵינָן נִעְקְרִין מִחֲבוּרָה לְחֲבוּרָה:

When the divider between two companies has been undone, they should not partake of their Paschal sacrifices. Similarly, if one company was partaking of a Paschal sacrifice and a divider was made separating some from the others, they should not partake of it until the divider is removed. The rationale is that a Paschal sacrifice may not be eaten in two companies and one should not move from one company to another.

14) Ohr Yisroel Vol 11, quoting the Beis Avraham (Rabbi Avraham Aharon Friedman of Tshap)

10. ועי' בהש"פ בית אברהם (להר"ר אברהם אהרן פר"מ מטשאפ ז"ל הי"ד), שפי"אך אתה אמור לו כהלכות הפסח, שאין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, דה"פ כיון דקיי"ל איזהו חכם הלומד מכל אדם, א"כ חיישינן שהחכם ילך מחבורה לחבורה ללמוד מכל אדם, ויעסוק בסיפור יצ"מ ובהל' הפסח, וע"כ אומרים לו "אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן" שהפי' בזה – שלא יעקור מחבורה לחבורה, ואפש' לו פי' לפירושו כי אם יעקור מחבורה לחבורה, יעבור זמנו מאכילת הקרבן פסח, ושוב יהי' פטור מלספר עוד ביציאת מצרים, ויאבד המצוה, וע"כ צריכין ליהרר אותו, "אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן" – שלא יעקור מחבורה לחבורה.

15). Levi-Strauss, The Culinary Triangle

On two grounds, then, one can say that the roasted is on the side of nature, the boiled on the side of culture: literally, because boiling requires the use of a receptacle, a cultural object; symbolically, in as much as culture is a mediation of the relations between man and the world, and boiling demands a mediation (by water) of the relation between food and fire which is absent in roasting.

16) Peninei Halacha, HaRav Eliezer Melamed

המהר"ל מפראג (גבורות ה' לו-לז) פירש שעניינו של קרבן הפסח לבטא את האחדות – אחדות הבורא ומתוך כך אחדות ישראל שנועדו לגלות את שמו בעולם. ולכן אוכלים אותו בחבורה, וקובעים מראש את כל המנויים על הקרבן, כדי שהקרבן יוקרב מתוך חבורה שהתאחדה לשם כך. ואין ללכת באמצע הסדר מחבורה לחבורה, כדי שלא להפריד את אחדות החבורה. ואוכלים את הפסח עם מצה ומרור, לבטא את האחדות הפנימית שבין כל הערכים הרמוזים בפסח, מצה ומרור. ונצטוונו לצלותו, משום שהצלייה מלכדת ומאחדת את הבשר. ואסור לשבור עצם בו, מפני שהשבירה מבטאת פירוד.

ובזמן שאיננו יכולים להקריב את קרבן הפסח, אחדותו של הבורא אינה מתגלה בעולם כראוי, וישראל מפוזרים ומחולקים ביניהם. יהי רצון שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ונזכה להקריב כולנו יחד את קרבן הפסח כימי עולם וכשנים קדמוניות. "זך שוכן מעונה, קומם קהל עדת מי מנה, בקרוב נהל נטעי כנה, פדוים לציון פרנה".